

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 7.9.2017
COM(2017) 466 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Δέκατη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα είναι η δέκατη μηνιαία έκθεση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας και καλύπτει τις εξελίξεις σε δύο βασικούς πυλώνες: την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και των μέσων που τα στηρίζουν και την ενίσχυση της άμυνάς μας και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας έναντι αυτών των απειλών.

Τις τελευταίες εβδομάδες η Ευρώπη επλήγη για μια ακόμα φορά από σειρά τρομοκρατικών επιθέσεων. Στις 9 Αυγούστου 2017, ένα αυτοκίνητο έπεσε πάνω σε στρατιωτικό όχημα που περιπολούσε στην περιοχή Levallois-Perret του Παρισιού, τραυματίζοντας 6 στρατιώτες. Στις 17 Αυγούστου 2017, ένα μικρό φορτηγό αυτοκίνητο χρησιμοποιήθηκε για να σκοτώσει 15 άτομα και να τραυματίσει περισσότερα από εκατό στην οδό Las Ramblas της Βαρκελώνης. Στις 18 Αυγούστου 2017, ένας άντρας μαχαίρωσε δέκα άτομα στην πόλη Turku της Φινλανδίας, δύο εκ των οποίων έχασαν τη ζωή τους. Στις 25 Αυγούστου 2017, ένας άντρας επιτέθηκε με μαχαίρι σε στρατιώτες στις Βρυξέλλες και τραυμάτισε δύο από αυτούς. Την ίδια μέρα, ένας άντρας επιτέθηκε με ξίφος σε αστυνομικούς μπροστά από το παλάτι του Μπάκινγχαμ στο Λονδίνο. Οι επιθέσεις αυτές υπογραμμίζουν εκ νέου την καίρια σημασία της καταπολέμησης του βίαιου εξτρεμισμού και της ριζοσπαστικοποίησης, καθώς και την πρόκληση που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη τόσο ως προς την αποτροπή και την πρόληψη ανάλογων επιθέσεων όσο και ως προς την αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης που τις τροφοδοτεί.

Ενόψει της ομιλίας για την κατάσταση της Ένωσης 2017, κατά την οποία ο πρόεδρος Juncker θα παρουσιάσει τις προτεραιότητες για τους επόμενους δώδεκα μήνες, η παρούσα έκθεση **εξετάζει διαχρονικά την πρόοδο που σημειώθηκε** στην Ένωση Ασφάλειας όσον αφορά την υλοποίηση των προτεραιοτήτων που τέθηκαν στην **ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016¹** και στο **πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής για το 2017²**. Η παρούσα έκθεση παρέχει επίσης επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση άλλων ζητημάτων προτεραιότητας στον τομέα της ασφάλειας.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει αποφασιστική δράση το τελευταίο έτος για την ενίσχυση της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα, τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών, την εξάλειψη του πεδίου στο οποίο δραστηριοποιούνται οι τρομοκράτες και την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης. Έχουν υλοποιηθεί όλες οι συνδεδεμένες με την ασφάλεια προτεραιότητες που τέθηκαν στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια³. Στο πλαίσιο αυτό, δόθηκε στήριξη στις προσπάθειες των κρατών μελών για την καταπολέμηση της απειλής που συνιστούν η τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Ωστόσο, πολλά απομένουν να γίνουν. Με βάση τα επιτεύγματα που σημειώθηκαν το τελευταίο έτος, πρέπει να συνεχιστούν οι εργασίες για την αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας, ιδίως καθιστώντας διαλειτουργικά τα οικεία συστήματα πληροφοριών, αποτρέποντας τον βίαιο εξτρεμισμό και τη ριζοσπαστικοποίηση, αποκόπτοντας τις πηγές και τους διαύλους χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και βελτιώνοντας την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.

¹ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c9ff4ff6-9a81-11e6-9bca-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-30945725>.

² https://ec.europa.eu/commission/work-programme-2017_en.

³ COM(2015) 185 final της 28.4.2015.

II. ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ – ΕΝΑ ΑΚΟΜΑ ΕΤΟΣ

1. Ενίσχυση της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα

«Επίσης, θα προφυλάξουμε τα σύνορά μας και με αυστηρούς ελέγχους όλων όσους τα διασχίζουν. Τα σχετικά μέτρα θα εγκριθούν πριν από το τέλος του έτους. Κάθε φορά που κάποιος εισέρχεται ή εξέρχεται από την ΕΕ, θα καταγράφεται το πότε, το πού και το γιατί.

Θα προτείνουμε, πριν από τον Νοέμβριο, τη θέσπιση ενός **ευρωπαϊκού συστήματος ταξιδιωτικών πληροφοριών**: ενός αυτοματοποιημένου συστήματος βάσει του οποίου θα καθορίζεται ποιοι επιτρέπεται να ταξιδέψουν στην Ευρώπη. Με τον τρόπο αυτόν θα γνωρίζουμε ποιοι ταξιδεύουν με προορισμό την Ευρώπη προτού ακόμη αφιχθούν.»

Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Επιτροπής, ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016

Το τελευταίο έτος έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα. Στις 7 Απριλίου 2017, τέθηκε σε ισχύ η αναθεώρηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, ο οποίος προβλέπει **συστηματικούς ελέγχους** με χρήση των βάσεων δεδομένων όλων όσων διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών της ΕΕ⁴. Οι εν λόγω συστηματικοί έλεγχοι συμβάλλουν στον εντοπισμό των ατόμων που συνιστούν απειλή για την ασφάλεια ή για τα οποία έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης. Τον Ιούλιο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με το **σύστημα εισόδου/εξόδου της ΕΕ**, όπως προτάθηκε από την Επιτροπή τον Απρίλιο του 2016⁵. Στο σύστημα αυτό θα καταχωρούνται τα δεδομένα εισόδου και εξόδου των υπηκόων τρίτων χωρών που διέρχονται από τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και, ως εκ τούτου, θα συμβάλει στη βελτίωση της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων και στην ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας, βελτιώνοντας την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων. Συνεχίζονται οι εργασίες των συννομοθετών στην πρόταση της Επιτροπής του Νοεμβρίου 2016 για τη θέσπιση **ευρωπαϊκού συστήματος πληροφοριών και αδείας ταξιδιού (ETIAS)**⁶. Το σύστημα θα συλλέγει πληροφορίες για τα άτομα που σκοπεύουν να ταξιδέψουν χωρίς την υποχρέωση θεώρησης προς την ΕΕ, ούτως ώστε να διενεργούνται έλεγχοι όσον αφορά την παράτυπη μετανάστευση και την ασφάλεια και να εντοπίζονται πιθανοί κίνδυνοι πριν από την άφιξη. Η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται με τους συννομοθέτες για τη σύναψη συμφωνίας όσον αφορά την εν λόγω πρόταση πριν από το τέλος του έτους⁷, σύμφωνα με την κοινή δήλωση σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2017. Δεδομένου ότι τα εν λόγω μέσα βασίζονται σε ασφαλή ταξιδιωτικά έγγραφα και δελτία ταυτότητας, η Επιτροπή εργάζεται επίσης για την εφαρμογή μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης σχετικά με τα ταξιδιωτικά έγγραφα και την ταυτότητα, όπως ορίζεται στο σχέδιο δράσης του Δεκεμβρίου 2016⁸.

2. Βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/458 (15.3.2017). Βλ. επίσης την έκκτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας (COM(2017) 213 final της 12.4.2017).

⁵ COM(2016) 194 final της 6.4.2016. Βλ. επίσης την ένατη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας (COM(2017) 407 final της 26.7.2017).

⁶ COM(2016) 731 final της 16.11.2016. Βλ. επίσης τη δεύτερη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας (COM(2016) 732 final της 16.11.2016).

⁷ Το Συμβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική του θέση στις 9 Ιουνίου 2017, ενώ η ψηφοφορία στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη διαπραγματευτική του θέση προβλέπεται να πραγματοποιηθεί στις 26 Σεπτεμβρίου 2017.

⁸ COM(2016) 790 final της 8.12.2016.

«Πόσες φορές μέσα στους τελευταίους μήνες δεν ακούσαμε ιστορίες σχετικά με πληροφορίες που υπήρχαν σε βάση δεδομένων μιας χώρας, χωρίς ποτέ να φτάσουν στα χέρια των αρχών άλλης χώρας, πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν αλλάξει τη ροή των πραγμάτων;

Η ασφάλεια των συνόρων προϋποθέτει επίσης την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην ανταλλαγή γενικών πληροφοριών και πληροφοριών ασφαλείας. Για τον λόγο αυτό, **θα ενισχύσουμε την Ευρωπόλ** –την ευρωπαϊκή υπηρεσία που υποστηρίζει την επιβολή των εθνικών νόμων– παρέχοντάς της καλύτερη πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων και περισσότερους πόρους. Μια αντιτρομοκρατική μονάδα που διαθέτει σήμερα προσωπικό 60 ατόμων δεν μπορεί να παρέχει την αναγκαία υποστήριξη 24 ώρες την ημέρα 7 μέρες την εβδομάδα.»

Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Επιτροπής, ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016

Πίσω από τα εξωτερικά σύνορα, τα δεδομένα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή άμυνας. Οι εργασίες για τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών αποτέλεσε προτεραιότητα της Επιτροπής το τελευταίο έτος, ενώ θεσπίστηκαν μέτρα για την εφαρμογή της ανακοίνωσης του Απριλίου 2016 για πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τα σύνορα και την ασφάλεια⁹. Καταρχάς, προκειμένου να **μεγιστοποιηθούν τα οφέλη των υφιστάμενων συστημάτων πληροφοριών**, η Επιτροπή πρότεινε τον Δεκέμβριο του 2016 νομοθεσία¹⁰ για την ενίσχυση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) ως του πλέον επιτυχημένου εργαλείου επιβολής της νομοθεσίας της ΕΕ, ενίσχυσε την παροχή στήριξης στα κράτη μέλη για την εφαρμογή της οδηγίας για τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR)¹¹, μεταξύ άλλων μέσω ενός σχεδίου εφαρμογής και πρόσθετης χρηματοδότησης ύψους 70 εκατ. EUR, και κίνησε διαδικασία επί παραβάσει κατά των κρατών μελών που δεν έχουν εφαρμόσει ακόμα το πλαίσιο Prüm¹² για την αυτόματη ανταλλαγή DNA, δακτυλικών αποτυπωμάτων και δεδομένων σχετικά με άδειες κυκλοφορίας οχημάτων. Οι εργασίες για την καλύτερη χρήση των υφιστάμενων συστημάτων αποδίδουν καρπούς, όπως αποδεικνύει η σημαντική αύξηση του αριθμού των διαβουλεύσεων για το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και ο αριθμός των επισκέψεων που πραγματοποιήθηκαν¹³.

Δεύτερον, η Επιτροπή έλαβε μέτρα για την **αντιμετώπιση των κενών στην αρχιτεκτονική διαχείρισης δεδομένων της ΕΕ**. Εκτός από τις εργασίες για το σύστημα εισόδου/εξόδου της ΕΕ και το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών και αδείας ταξιδιού (ETIAS) που αναφέρθηκαν ανωτέρω, η Επιτροπή παρουσίασε τον Ιούνιο του 2017 συμπληρωματική νομοθετική πρόταση¹⁴ για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής ποινικών μητρώων υπηκόων τρίτων χωρών

⁹ COM(2016) 205 final της 6.4.2016. Βλ. την έβδομη έκθεση προόδου προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης ασφαλείας (COM(2017) 261 final της 16.5.2017) για μια λεπτομερή επισκόπηση της κατάστασης.

¹⁰ COM(2016) 881 final της 21.12.2016, COM(2016) 882 final της 21.12.2016, COM(2016) 883 final της 21.12.2016. Βλ. την τρίτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας (COM(2016) 831 final της 21.12.2016) για μια περιγραφή των νομοθετικών προτάσεων. Βλέπε επίσης ενότητα IV.1 κατωτέρω.

¹¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/681 της 27.4.2016.

¹² Αποφάσεις 2008/615/ΔΕΥ και 2008/616/ΔΕΥ του Συμβουλίου (23.6.2008).

¹³ Οι ετήσιες στατιστικές για το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δείχνουν ότι το 2016 οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών διενήργησαν ελέγχους ατόμων και αντικειμένων με βάση δεδομένα που διατηρούσαν στο σύστημα σε σχεδόν 4 δισεκατομμύρια περιπτώσεις, αριθμό που αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 40 % σε σύγκριση με το 2015. Ο αριθμός των επισκέψεων σημείωσε ανάλογη αύξηση, από περίπου 150 000 το 2015 σε περισσότερες από 200 000 το 2016. Όσον αφορά τα προειδοποιητικά μηνύματα που έστειλαν τα κράτη μέλη, στις 30 Ιουνίου 2017 υπήρχαν συνολικά 73 465 075 προειδοποιητικά μηνύματα στο σύστημα (884 169 αφορούσαν πρόσωπα), γεγονός που σημαίνει ότι σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 11 % σε σύγκριση με την 30ή Ιουνίου 2016 (αύξηση 9 % όσον αφορά τα προειδοποιητικά μηνύματα που αφορούν πρόσωπα).

¹⁴ COM(2017) 344 final της 29.6.2017.

στην ΕΕ μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS).¹⁵ Το σύστημα θα συμβάλει στον εντοπισμό καταδικασθέντων υπηκόων τρίτων χωρών και θα αναφέρει ποια κράτη μέλη διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με αυτούς. Τα προτεινόμενα μέτρα θα καλύψουν σημαντικά κενά πληροφόρησης, και η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να σημειώσουν ταχέως πρόοδο όσον αφορά τις σχετικές νομοθετικές προτάσεις.

Τρίτον, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι συνριοφύλακες και τα όργανα επιβολής του νόμου έχουν στη διάθεσή τους τις αναγκαίες πληροφορίες, η Επιτροπή εργάζεται με στόχο την επίτευξη **διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφόρησης**. Με βάση τα συμπεράσματα της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου, η Επιτροπή καθόρισε τον Μάιο του 2017¹⁶ μια νέα προσέγγιση για τη διαχείριση των δεδομένων για τα σύνορα και την ασφάλεια, βάσει της οποίας όλα τα κεντρικά συστήματα πληροφοριών της ΕΕ για τη διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης θα είναι διαλειτουργικά, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στόχος είναι να καταστούν πιο γρήγορα διαθέσιμες οι αναγκαίες πληροφορίες στους αστυνομικούς πρώτης γραμμής, στους συνριοφύλακες και στους υπαλλήλους των υπηρεσιών μετανάστευσης, και να εξαλειφθούν τα υφιστάμενα τυφλά σημεία, στο πλαίσιο των οποίων τρομοκράτες και άλλοι εγκληματίες μπορούν να καταγράφονται σε διαφορετικές, μη συνδεδεμένες βάσεις δεδομένων με διάφορα ψευδώνυμα. Στο πλαίσιο των εν λόγω εργασιών της, η Επιτροπή υπέβαλε τον Ιούνιο του 2017 νομοθετική πρόταση¹⁷ για την ενίσχυση της εντολής του eu-LISA¹⁸, δίνοντας στον οργανισμό τη δυνατότητα να διασφαλίσει την τεχνική εφαρμογή της νέας προσέγγισης.

Ο κεντρικός ρόλος της **Ευρωπόλ** έχει επεκταθεί περαιτέρω κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους, με αποτέλεσμα να καταστεί ο οργανισμός επιβολής του νόμου πραγματικός κόμβος της ΕΕ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με σοβαρά διασυνοριακά εγκλήματα και την τρομοκρατία.¹⁹ Ο νέος κανονισμός για την Ευρωπόλ²⁰ τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου 2017, παρέχοντας στον οργανισμό τα εργαλεία για να καταστεί περισσότερο αποτελεσματικός, αποδοτικός και υπεύθυνος. Ειδικότερα, ένα νέο πλαίσιο για την επεξεργασία δεδομένων ενισχύει την ικανότητα του οργανισμού να διεξάγει εγκληματολογικές αναλύσεις για παροχή στήριξης στα κράτη μέλη, ενώ ένα πιο εύρωστο πλαίσιο προστασίας των δεδομένων διασφαλίζει την ανεξάρτητη και αποτελεσματική εποπτεία της προστασίας των δεδομένων. Συνεχίζονται οι εργασίες για την περαιτέρω ενσωμάτωση των βάσεων δεδομένων των αρχών επιβολής του νόμου της ΕΕ στο σύστημα πληροφοριών της Ευρωπόλ προκειμένου να καταστούν διαλειτουργικές. Η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για την αναβάθμιση της πρόσβασης της Ευρωπόλ στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, την ενίσχυση της διακυβέρνησης του Ευρωπαϊκού Αντιτρομοκρατικού Κέντρου και τη μεγιστοποίηση των

¹⁵ Η αρχική πρόταση (COM(2016) 7 final της 19.1.2016) αποτελεί μέρος της κοινής δήλωσης σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2017.

¹⁶ Βλ. την έβδομη έκθεση προόδου προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης ασφάλειας, (COM(2017) 261 final της 16.5.2017).

¹⁷ COM(2017) 352 final της 29.6.2017. Βλ. επίσης την όγδοη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας (COM(2017) 354 final της 29.6.2017).

¹⁸ Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

¹⁹ Η Ευρωπόλ ξεκίνησε έρευνα για περισσότερες από 46 000 νέες υποθέσεις το 2016, γεγονός που συνιστά αύξηση της τάξης του 16 % σε σύγκριση με το 2015. Το περιεχόμενο του συστήματος πληροφοριών της Ευρωπόλ αυξήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2017 κατά 34 % σε σύγκριση με την 1η Ιανουαρίου 2016, ενώ ο συνολικός αριθμός αναζητήσεων στο εν λόγω σύστημα αυξήθηκε κατά 127 % το 2016 σε σύγκριση με το 2015.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 της 11.5.2016.

οφελών από τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους²¹. Η Επιτροπή ενθάρρυνε επίσης την αλληλεπίδραση μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των υπηρεσιών πληροφοριών²², ενώ το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο έχει πραγματοποιήσει επαφές με την Αντιτρομοκρατική Ομάδα²³. Βάσει διεξοδικής αξιολόγησης των αναγκών, η Ευρωπόλ έλαβε 18 επιπλέον θέσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων της κατά τα έτη 2017 έως 2020, ενώ ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2017 ενίσχυσε τον οργανισμό με 31 πρόσθετες θέσεις για να μπορέσει να παρέχει υπηρεσίες σε εικοσιτετράωρη καθημερινή βάση και επιτόπια ανάπτυξη ικανοτήτων, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των θέσεων της Ευρωπόλ να ανέλθει σε 550. Στο σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2018²⁴, η Επιτροπή πρότεινε περαιτέρω ενίσχυση της Ευρωπόλ με 16 θέσεις προκειμένου να ισχυροποιηθούν τα ειδικά κέντρα της,²⁵ ενώ η στήριξη παρέχεται από τη Μονάδα για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου με σκοπό την απομάκρυνση του διαδικτυακού τρομοκρατικού περιεχομένου και την καταβολή προσπαθειών για την καταπολέμηση της ηλεκτρονικής απάτης. Η Ευρωπόλ καταγράφει σταθερή αύξηση των συνεισφορών στη βάση δεδομένων της. Ωστόσο, είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να συμμετέχουν πλήρως στο Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο, να παρέχουν στην Ευρωπόλ όλες τις σχετικές πληροφορίες για τη διεξαγωγή κοινής ανάλυσης και να συμβάλουν στην επιχειρησιακή συνεργασία ώστε η Ευρωπόλ να αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό της στήριξης που μπορεί να παράσχει στις εθνικές αρχές.

3. Εξάλειψη του πεδίου στο οποίο δρουν οι τρομοκράτες

«Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή έδωσε από την πρώτη ημέρα προτεραιότητα στην ασφάλεια: ποινικοποιήσαμε την τρομοκρατία και τους αλλοδαπούς μαχητές παντού στην ΕΕ, πατάξαμε τη χρήση όπλων και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, [...]»

Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Επιτροπής, ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016

Το τελευταίο έτος, η ΕΕ έλαβε περαιτέρω μέτρα για την εξάλειψη του πεδίου στο οποίο δρουν οι τρομοκράτες. Στις 15 Μαρτίου 2017, οι συννομοθέτες ενέκριναν την **οδηγία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας**²⁶, η οποία συμβάλλει στην πρόληψη των τρομοκρατικών επιθέσεων μέσω της ποινικοποίησης πράξεων όπως η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η πραγματοποίηση κατάρτισης ή μετακινήσεων για τρομοκρατικούς σκοπούς, καθώς και η οργάνωση ή η διευκόλυνση τέτοιων μετακινήσεων. Η οδηγία ενισχύει επίσης τα δικαιώματα των θυμάτων της τρομοκρατίας και παρέχει έναν κατάλογο υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών τους. Τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν τους νέους κανόνες στο εθνικό τους δίκαιο έως τις 8 Σεπτεμβρίου 2018.

Στις 17 Μαΐου 2017 οι συννομοθέτες ενέκριναν την αναθεωρημένη **οδηγία για τα πυροβόλα όπλα**²⁷ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων. Η πρόταση διευρύνει σημαντικά το φάσμα των απαγορευμένων όπλων, απαγορεύοντας την ευρύτερη κυκλοφορία

²¹ COM(2016) 602 final της 14.9.2016.

²² COM(2016) 602 final της 14.9.2016.

²³ Η Αντιτρομοκρατική Ομάδα είναι μια άτυπη ομάδα εκτός του πλαισίου της ΕΕ, η οποία συνενώνει τις υπηρεσίες ασφάλειας των κρατών μελών της ΕΕ, της Νορβηγίας και της Ελβετίας με σκοπό να ενισχυθεί η συνεργασία και η επιχειρησιακή ανταλλαγή πληροφοριών. Επίσης, εκπονεί κοινές αξιολογήσεις για τις τρομοκρατικές απειλές, βάσει πληροφοριών που παρέχουν οι εθνικές υπηρεσίες, και συνεργάζεται με το Κέντρο ανάλυσης πληροφοριών (EU INTCEN).

²⁴ SEC(2017) 250 final της 30.5.2017.

²⁵ Το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο, το Ευρωπαϊκό Κέντρο για τα εγκλήματα στον κυβερνοχώρο και το Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών.

²⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 της 15.3.2017.

²⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2017/853 της 17.5.2017.

των πλέον επικίνδυνων όπλων. Τα κράτη μέλη πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2018 τους απαιτούμενους ελέγχους σχετικά με την απόκτηση και κατοχή πυροβόλων όπλων προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι εγκληματικές ομάδες και οι τρομοκράτες δεν εκμεταλλεύονται τους κατακερματισμένους κανόνες που ισχύουν σε ολόκληρη την Ένωση. Παράλληλα, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για να δοθεί τέλος στην προμήθεια παράνομων όπλων σε εγκληματίες και τρομοκράτες. Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής²⁸, το Συμβούλιο απεφάνθη στις 18 Μαΐου 2017 ότι η παράνομη **διακίνηση πυροβόλων όπλων** εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα για την αντιμετώπιση των εγκληματικών απειλών για την ΕΕ στο πλαίσιο της καταπολέμησης του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος κατά τα επόμενα τέσσερα έτη²⁹. Η Επιτροπή συνέχισε επίσης την εφαρμογή του σχεδίου δράσης του Δεκεμβρίου 2015 για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της χρήσης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών³⁰. Σύμφωνα με τη δήλωση³¹ για την ενίσχυση της καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών στα Δυτικά Βαλκάνια, η οποία συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του υπουργικού φόρουμ ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, στις 16 Δεκεμβρίου 2016, η Ευρωπόλ προετοιμάζει επί του παρόντος την ανάπτυξη προσκεκλημένων υπαλλήλων της Ευρωπόλ στην Αλβανία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και τη Σερβία.

Στις 30 Μαΐου 2017, η Επιτροπή δρομολόγησε την αναθεώρηση του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών³² σε μια προσπάθεια ενίσχυσης των περιορισμών και των ελέγχων που εφαρμόζονται στις χημικές ουσίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά για την **οικιακή παρασκευή εκρηκτικών**. Βρίσκεται σε εξέλιξη μια σειρά περιφερειακών εργαστηρίων με τη συμμετοχή αρχών των κρατών μελών προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο και να διασφαλιστεί η συναφής ανταλλαγή πληροφοριών.

Από παλαιότερες και πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις, όπως εκείνες στη Βαρκελώνη και το Μάντσεστερ, προκύπτει μια εστίαση στους λεγόμενους **ευάλωτους στόχους**, δηλαδή σε δημόσιους χώρους όπως σχολεία, ξενοδοχεία, παραλίες, εμπορικά κέντρα, πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις, πολυσύχναστες περιοχές ή συγκοινωνιακούς κόμβους. Η Επιτροπή έχει εντείνει τις προσπάθειές της στον συγκεκριμένο τομέα προκειμένου να δημιουργήσει ένα φόρουμ ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών. Στις 6-7 Φεβρουαρίου 2017 διοργανώθηκε το πρώτο εργαστήριο της ΕΕ για την προστασία ευάλωτων στόχων, στο οποίο τα κράτη μέλη συμφώνησαν σε αρκετές πτυχές πολιτικής και δράσεις. Η Επιτροπή δημιούργησε επίσης μια βάση δεδομένων για την ανταλλαγή εγγράφων και υλικού καθοδήγησης μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και για την κατάρτιση ενός αναλυτικού καταλόγου ελέγχου για την προστασία των ευάλωτων στόχων. Στις 29 Ιουνίου 2017 πραγματοποιήθηκε μια άσκηση αντιμετώπισης κρίσεων σε ευάλωτους στόχους με τη συμμετοχή του Βελγίου και των Κάτω Χωρών, η οποία χρηματοδοτήθηκε από την Επιτροπή και ως στόχο είχε τη δοκιμή διαφόρων προσεγγίσεων όσον αφορά την προστασία ευάλωτων στόχων.

²⁸ Βλ. την έκτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, (COM(2017) 213 final της 12.4.2017).

²⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου και σοβαρού διεθνούς εγκλήματος μεταξύ 2018 και 2021 (έγγραφο 9450/17 του Συμβουλίου, 19.5.2017).

³⁰ COM(2015) 624 final της 2.12.2015.

³¹ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-16-4445_en.htm.

³² ΕΕ L 39 της 9.2.2013, σ. 1.

Στο πεδίο της ασφάλειας των μεταφορών, η ΕΕ έχει αναπτύξει μια κοινή διαδικασία αξιολόγησης κινδύνων για τη βελτίωση της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας που πετά πάνω από ζώνες συγκρούσεων, των αεροπορικών φορτίων και των επιβατών σε εισερχόμενες πτήσεις από τρίτες χώρες. Όσον αφορά την τελευταία περίπτωση, θα συμπληρωθεί από μια προσπάθεια δημιουργίας ικανοτήτων σε τρίτες χώρες.

Τον τελευταίο χρόνο συνεχίστηκαν οι εργασίες εφαρμογής του σχεδίου δράσης για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας³³ με σκοπό τον **εντοπισμό και την αποτροπή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας**, ιδίως βάσει νομοθετικών προτάσεων που υπέβαλε η Επιτροπή.³⁴ Τον Δεκέμβριο του 2016³⁵, η Επιτροπή υπέβαλε τρεις νομοθετικές προτάσεις για την ολοκλήρωση και ενίσχυση του νομικού πλαισίου της ΕΕ στους τομείς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³⁶, των παράνομων κινήσεων ρευστών διαθεσίμων³⁷ και της δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων³⁸. Ήδη τον Ιούλιο του 2016 η Επιτροπή πρότεινε τροποποιήσεις στην 4η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες προκειμένου να αντιμετωπιστούν νέα μέσα χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (π.χ. εικονικά νομίσματα, προπληρωμένες κάρτες) και να αυξηθεί η διαφάνεια για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³⁹. Η πιο πρόσφατη πρόταση για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ακολούθησε στις 13 Ιουλίου 2017, όταν η Επιτροπή πρότεινε κανονισμό για την πρόληψη της εισαγωγής και της αποθήκευσης στην ΕΕ πολιτιστικών αγαθών που έχουν εξαχθεί παράνομα από τρίτη χώρα⁴⁰. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να προωθήσουν γρήγορα τις εργασίες για τις εν λόγω σημαντικές προτάσεις.

Τον Μάιο του 2017, η Επιτροπή ενέκρινε σύσταση σχετικά με τους αναλογικούς **αστυνομικούς ελέγχους και την αστυνομική συνεργασία στον χώρο Σένγκεν**⁴¹, καθορίζοντας μέτρα τα οποία θα πρέπει να λάβουν τα κράτη Σένγκεν για την αποτελεσματικότερη χρήση των υφιστάμενων αστυνομικών δυνάμεων προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι απειλές για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια. Για να υποστηρίξει την εφαρμογή της σύστασής της, η Επιτροπή διοργάνωσε στις 10 Ιουλίου 2017 εργαστήριο με τη συμμετοχή των κρατών μελών, το οποίο θα ακολουθήσει δεύτερο εργαστήριο στις 8 Σεπτεμβρίου 2017.

³³ COM(2016) 50 final της 2.2.2016.

³⁴ Βλ. την όγδοη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, (COM(2017) 354 final της 29.6.2017) και το οικείο παράρτημα 2 σχετικά με την πορεία εφαρμογής του σχεδίου δράσης για την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

³⁵ Βλ. την τρίτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, (COM(2016) 831 final της 21.12.2016) για μια λεπτομερή περιγραφή των νομοθετικών προτάσεων.

³⁶ Πρόταση οδηγίας για την εναρμόνιση του ορισμού και των ποινικών κυρώσεων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες COM(2016) 826 final της 21.12.2016.

³⁷ Πρόταση κανονισμού για την αποκάλυψη παράνομων πληρωμών σε μετρητά, COM(2016) 825 final της 21.12.2016.

³⁸ Πρόταση κανονισμού σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης, COM(2016) 819 final της 21.12.2016.

³⁹ COM(2016) 450 final της 5.7.2016. Βλ. την ένατη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, (COM(2017) 407 final της 26.7.2017) για μια περιγραφή της νομοθετικής πρότασης. Αποτελεί μέρος της κοινής δήλωσης σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για το 2017 και, ως εκ τούτου, οι συννομοθέτες θα πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία πριν το τέλος του έτους. Διεξάγονται συνεδριάσεις τριμερούς διαλόγου.

⁴⁰ COM(2017) 375 final της 13.7.2017.

⁴¹ C(2017) 3349 final της 12.5.2017.

4. Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης

«Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή έδωσε από την πρώτη ημέρα προτεραιότητα στην ασφάλεια: [...] συνεργαστήκαμε με εταιρείες του διαδικτύου για να εξαλείψουμε την τρομοκρατική προπαγάνδα από το διαδίκτυο και καταπολεμήσαμε τη ριζοσπαστικοποίηση στα σχολεία και τις φυλακές της Ευρώπης.»

Jean-Claude Juncker, πρόεδρος της Επιτροπής, ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016

Η πιο αποτελεσματική πολιτική για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας αποτρέπει την παραπλάνηση των ατόμων από μηνύματα βίας και τρομοκρατίας. Το τελευταίο έτος, η Επιτροπή έχει εντείνει τη στήριξή της στη θέσπιση συναφών μέτρων από τα κράτη μέλη σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, υλοποιώντας τις δράσεις που καθορίζονται στην ανακοίνωση του Ιουνίου 2016 για την υποστήριξη της πρόληψης της ριζοσπαστικοποίησης που οδηγεί σε βίαιο εξτρεμισμό⁴².

Για την καταπολέμηση της **ριζοσπαστικοποίησης μέσω του διαδικτύου**, η Επιτροπή συνεχίζει το τελευταίο έτος τη συνεργασία της με διαδικτυακές πλατφόρμες για την αντιμετώπιση της εκμετάλλευσης του διαδικτύου εκ μέρους των τρομοκρατών και την προστασία των χρηστών του διαδικτύου. Το φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο έχει δύο βασικούς στόχους: τη μείωση της προσβασιμότητας σε τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο και την ενδυνάμωση των εταιρών της κοινωνίας των πολιτών προκειμένου να ενισχυθεί ο όγκος των αποτελεσματικών εναλλακτικών επιχειρημάτων στο διαδίκτυο. Όσον αφορά τον πρώτο στόχο, η μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου στο πλαίσιο της Ευρωπόλ εξακολουθεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όσον αφορά την επισήμανση τρομοκρατικού περιεχομένου στις εταιρείες διαδικτύου. Σε διάστημα λίγο μεγαλύτερο των δύο ετών, έχουν υποβληθεί αναφορές για 35 000 περιπτώσεις, εκ των οποίων περίπου 80-90 % αφαιρέθηκαν από το διαδίκτυο. Ωστόσο, είναι σαφές ότι μια δραστική απάντηση δεν είναι αρκετή για την αποτελεσματική πάταξη της διάδοσης τρομοκρατικού υλικού στο διαδίκτυο. Ως εκ τούτου, στη δεύτερη υψηλού επιπέδου συνεδρίαση του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο, τον Δεκέμβριο του 2016, η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη δέσμευση που ανέλαβαν τέσσερις από τις μεγαλύτερες εταιρείες να δημιουργήσουν μια «βάση δεδομένων ψηφιακών αποτυπωμάτων περιεχομένου (hashes)» η οποία θα αποτρέπει την απομάκρυνση τρομοκρατικού υλικού από μία πλατφόρμα προκειμένου να τηλεφορτωθεί εκ νέου σε άλλη. Μετά τις εκκλήσεις που περιλαμβάνονται στη δήλωση της συνόδου κορυφής της G7 στην Ταορμίνα, στο σχέδιο δράσης της G20 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2017, τα μέλη του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο καθόρισαν στις 17 Ιουλίου 2017 ένα σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση του αυτόματου εντοπισμού του παράνομου τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, στην ανταλλαγή συναφούς τεχνολογίας και εργαλείων με μικρότερες εταιρείες, στην επίτευξη της πλήρους εφαρμογής και χρήσης της «βάσης δεδομένων ψηφιακών αποτυπωμάτων περιεχομένου (hashes)» και στην ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά τον εναλλακτικό λόγο. Όπως ανακοινώθηκε στο φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο τον Δεκέμβριο του 2016, έχει δρομολογηθεί πλέον το πρόγραμμα ενδυνάμωσης της κοινωνίας των πολιτών (CSEP), με χρηματική επιχορήγηση ύψους 10 εκατ. EUR από την Επιτροπή προκειμένου να συμβάλει στην αύξηση του όγκου αποτελεσματικών εναλλακτικών επιχειρημάτων στο διαδίκτυο.

⁴² COM(2016) 379 final της 14.6.2016. Βλ. την όγδοη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας, (COM(2017) 354 final της 29.6.2017) και το οικείο παράρτημα 2 σχετικά με την πορεία εφαρμογής των δράσεων που καθορίζονται στην ανακοίνωση του Ιουνίου 2016.

Γενικότερα, το τελευταίο έτος η Επιτροπή εξακολούθησε να **υποστηρίζει την πρόληψη και την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο**, ιδίως μέσω του δικτύου για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση (RAN), συνεργαζόμενη με τοπικούς επαγγελματίες σε επίπεδο κοινότητας. Το δίκτυο παρέχει κατάρτιση και συμβουλές στα κράτη μέλη και έχει αναπτύξει έναν μεγάλο αριθμό βέλτιστων πρακτικών, κατευθυντήριων γραμμών, εγχειριδίων και συστάσεων.⁴³ Στα θέματα και τα ζητήματα που καλύπτονται περιλαμβάνονται η πόλωση, η ριζοσπαστικοποίηση στις φυλακές και τα προγράμματα εξόδου, μέτρα οικογενειακής στήριξης, εργασία και εκπαίδευση των νέων, αστυνόμευση της κοινότητας, επικοινωνία και αφηγήματα, συμμετοχή και ενδυνάμωση των νέων, αντιμετώπιση των επιστρεφόντων.

Στις 27 Ιουλίου 2017, η Επιτροπή σύστησε μια ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση⁴⁴, στην οποία συμμετέχουν όλα τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Στα καθήκοντα της ομάδας περιλαμβάνονται η κατάρτιση μιας σειράς κατευθυντήριων αρχών και συστάσεων για τη συνέχιση των προσπαθειών στον τομέα αυτό, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και η αξιολόγηση της ανάγκης δημιουργίας περισσότερο δομημένων μηχανισμών συνεργασίας για προληπτική δράση σε ενωσιακό επίπεδο όσον αφορά τη ριζοσπαστικοποίηση.

5. Εργασίες εν εξελίξει

Στη **συνολική αξιολόγηση της πολιτικής ασφάλειας της ΕΕ**⁴⁵ εντοπίζονται προκλήσεις και κενά όσον αφορά την αποτελεσματική συνεργασία για την Ένωση Ασφάλειας και επισημαίνεται η ανάγκη για περαιτέρω ανάπτυξη και προσαρμογή των υφιστάμενων πολιτικών και εργαλείων ώστε να ανταποκρίνονται στις ταχέως εξελισσόμενες απειλές και προκλήσεις για την ασφάλεια.

Οι εργασίες με στόχο την επίτευξη **διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφόρησης** προωθούνται κατά προτεραιότητα, μετά τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2017 για τη διαλειτουργικότητα και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2017. Η Επιτροπή δημοσίευσε μια αρχική εκτίμηση επιπτώσεων τον Ιούλιο 2017. Έως τα μέσα Οκτωβρίου 2017 συνεχίζεται μια ευρύτερη δημόσια διαβούλευση. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση το συντομότερο δυνατόν.

Η καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα. Η Επιτροπή επιταχύνει τις εργασίες της στον εν λόγω τομέα, ιδίως μέσω της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου σχετικά με τη ριζοσπαστικοποίηση. Η ομάδα θα παρουσιάσει τα ενδιάμεσα πορίσματά της πριν από το τέλος του 2017. Όσον αφορά την **πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης μέσω του διαδικτύου**, ανώτεροι υπάλληλοι του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο θα εξετάσουν στα τέλη Σεπτεμβρίου 2017 την εφαρμογή του σχεδίου δράσης του Ιουλίου 2017 προκειμένου να προετοιμάσουν το τρίτο φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο, τον Δεκέμβριο 2017. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί επίσης στενά με το νεοσύστατο παγκόσμιο φόρουμ για το διαδίκτυο και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, το οποίο συμπληρώνει τις προσπάθειες του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο.

⁴³ Πρόσφατα, στις 19 Ιουνίου 2017, το δίκτυο παρουσίασε ένα εγχειρίδιο με τίτλο «Responses to Returnees» για την παροχή στήριξης στα κράτη μέλη όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργεί η επιστροφή αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών.

⁴⁴ C(2017) 5149 final της 27.7.2017.

⁴⁵ SWD(2017) 278 final της 26.7.2017, σ. 8-11.

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο των εργασιών της για τη διασφάλιση μιας ευρωπαϊκής **απάντησης στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας**, υλοποιεί τις δράσεις που ορίζονται στο σχέδιο δράσης της 2ας Φεβρουαρίου 2016⁴⁶. Στις εν λόγω εργασίες περιλαμβάνεται η αξιολόγηση των μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης σε κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και τον περιορισμό των πληρωμών με μετρητά.⁴⁷ Μια ακόμα βασική πτυχή των συγκεκριμένων εργασιών είναι η αξιολόγηση ενός δυνητικού ευρωπαϊκού συστήματος για τον εντοπισμό συναλλαγών που συνδέονται με τρομοκράτες, το οποίο θα συμπληρώνει την υφιστάμενη συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ για το πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁴⁸ (TFTP), εντοπίζοντας τις συναλλαγές που εξαιρούνται από την εν λόγω συμφωνία. Στην τρίτη έκθεση προόδου προς μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας του Δεκεμβρίου 2016⁴⁹, η Επιτροπή παρουσίασε την αρχική της ανάλυση σχετικά με την πιθανότητα θέσπισης ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ανακοινώνοντας ότι θα συνεχίσει την αξιολόγησή της. Στην υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η οποία εκπονήθηκε από την Επιτροπή και δημοσιεύθηκε στις 27 Ιουνίου 2017⁵⁰, επιβεβαιώθηκε ότι οι τρομοκράτες και οι εγκληματίες προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα για τις δραστηριότητές τους, για παράδειγμα μέσω της δόλιας υποβολής αιτήσεων για καταναλωτικές πιστώσεις και δάνεια χαμηλής αξίας. Οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Είναι αρμόδιες για την παραλαβή και την ανάλυση πληροφοριών, καθώς και για τη διαβίβαση των αποτελεσμάτων των αναλύσεων τους στις αρμόδιες αρχές. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται σε έκθεση του Δεκεμβρίου 2016⁵¹, η ύπαρξη σημαντικών διαφορών όσον αφορά το καθεστώς, τις εξουσίες πρόσβασης, ανταλλαγής και χρήσης των πληροφοριών, την οργάνωση και το επίπεδο αυτονομίας των ΜΧΠ μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητα συνεργασίας μεταξύ τους αλλά και με άλλες συναφείς αρχές. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του Ιουνίου 2017⁵² σχετικά με τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών καθορίζει τόσο τα ρυθμιστικά όσο και τα μη ρυθμιστικά μέτρα που θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των δυσχερειών που εντοπίστηκαν. Η Επιτροπή θα προβεί σε περαιτέρω αξιολόγηση των εν λόγω μέτρων στο πλαίσιο συζητήσεων με εμπειρογνώμονες από τις εθνικές ΜΧΠ, τις αρχές επιβολής του νόμου και τις δικαστικές αρχές. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση με τα πορίσματά της σε μια από τις προσεχείς εκθέσεις προόδου για την Ένωση Ασφάλειας.

Πρέπει να συνεχιστούν οι εργασίες για τον περιορισμό της πρόσβασης σε επικίνδυνες ουσίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τρομοκρατικά δίκτυα ως **εκρηκτικές ύλες**. Οι

⁴⁶ COM(2017) 50 final της 2.2.2016.

⁴⁷ http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/plan_2016_028_cash_restrictions_en.pdf.

⁴⁸ EE L 195/5-14 της 27.7.2010. Το πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (TFTP) έχει αποδειχθεί πηγή σημαντικών πληροφοριών και έχει συμβάλει στην ανίχνευση τρομοκρατικών σχεδίων και στον εντοπισμό των υπευθύνων. Η σχετική συμφωνία για την ανταλλαγή πληροφοριών χρηματοοικονομικού χαρακτήρα διασφαλίζει την προστασία της ιδιωτικής ζωής των πολιτών της ΕΕ και παρέχει στις αρχές επιβολής του νόμου των ΗΠΑ και της ΕΕ ένα ισχυρό εργαλείο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

⁴⁹ COM(2016) 831 final της 21.12.2016.

⁵⁰ COM(2017) 340 final της 26.6.2017.

⁵¹ «Mapping Exercise and Gap Analysis on FIUs' Powers and Obstacles for Obtaining and Exchanging Information», η οποία καταρτίστηκε από ομάδα έργου των κρατών μελών στο πλαίσιο της πλατφόρμας της ΕΕ για τις ΜΧΠ» (<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=33583&no=2>).

⁵² SWD(2017) 275 final της 26ης Ιουνίου 2017.

εκρηκτικές ύλες που παρασκευάζονται κατ' οίκον αποτελούν τον πλέον συνηθισμένο τύπο εκρηκτικών που χρησιμοποιήθηκαν σε πρόσφατες επιθέσεις, ιδίως το τριυπεροξειδίο της τριακετόνης (TATP)⁵³. Όπως ανακοινώθηκε στην πρόσφατη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού για τις πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών⁵⁴, η Επιτροπή εξετάζει πιθανά πρόσθετα και ενισχυμένα μέτρα για την αποτροπή της απόκτησης εκρηκτικών από τρομοκράτες.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της **προστασίας των ευάλωτων στόχων**, η νεοσυσταθείσα ομάδα πολιτικής της ΕΕ για τους ευάλωτους στόχους θα συνεδριάσει για πρώτη φορά στις 18-19 Σεπτεμβρίου 2017, με την υποστήριξη δύο υποομάδων αποτελούμενων από επαγγελματίες και φορείς, συμπεριλαμβανομένων ενδιαφερόμενων μερών από τον ιδιωτικό τομέα. Μέσα στους κόλπους της ομάδας επαγγελματιών έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο για την προστασία των ευάλωτων στόχων υψηλού κινδύνου, και η πρώτη συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί στην Ισπανία στις 24-26 Οκτωβρίου 2017.

Όπως ανακοινώθηκε τον Ιανουάριο 2017⁵⁵, η Επιτροπή επεξεργάζεται κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συντάσσονται εθνικοί νόμοι για τη **διατήρηση δεδομένων** οι οποίοι να συνάδουν με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

III. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

1. Νομοθετικές πρωτοβουλίες

Συνεχίζονται οι εργασίες επί των νομοθετικών προτάσεων⁵⁶ της Επιτροπής για την **ενίσχυση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS)**. Η τελευταία συζήτηση σε επίπεδο ομάδας εργασίας του Συμβουλίου πραγματοποιήθηκε στις 26 Ιουλίου 2017, ενώ η εσθονική Προεδρία του Συμβουλίου επιδιώκει την επίτευξη διαπραγματευτικής εντολής έως τον Οκτώβριο 2017. Τον Ιούνιο 2017 οι εισηγητές παρουσίασαν το σχέδιο έκθεσής τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) πρόκειται να προχωρήσει σε ψηφοφορία της διαπραγματευτικής εντολής της στις 11/12 Οκτωβρίου 2017. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τις εν λόγω σημαντικές προτάσεις πριν από το τέλος του 2017, στο πλαίσιο του θεματολογίου για τη διαλειτουργικότητα που καθορίζεται στην έβδομη έκθεση προόδου προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικής και πραγματικής Ένωσης ασφάλειας⁵⁷.

2. Μη νομοθετικές πρωτοβουλίες

Στον τομέα της **ασφάλειας των μεταφορών** και συμπληρωματικά προς το έργο που έχει επιτευχθεί με τα κράτη μέλη σε επίπεδο ΕΕ για τη βελτίωση της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας, η Επιτροπή έχει δρομολογήσει εργασίες σχετικά με αξιολογήσεις κινδύνου για άλλα μέσα μεταφοράς προκειμένου να προσδιορίσει ελλείψεις και πιθανά μέτρα για τον μετριασμό των εντοπισθέντων κινδύνων. Σε συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 15

⁵³ EU Terrorism Situation and Trend Report 2017, Ευρωπόλ.

⁵⁴ COM(2017) 103 final της 28.2.2017.

⁵⁵ COM(2017) 41 final της 25.1.2017.

⁵⁶ COM(2016) 881 final της 21.12.2016, COM(2016) 882 final της 21.12.2016, COM(2016) 883 final της 21.12.2016.

⁵⁷ COM(2017) 261 final της 16.5.2017.

Ιουνίου 2017, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συζήτησαν με τα κράτη μέλη την κατάσταση απειλής όσον αφορά τις σιδηροδρομικές μεταφορές, καθώς και τρόπους ενίσχυσης της συνεργασίας για την αντιμετώπισή της. Η επόμενη συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο του 2017.

Στο πλαίσιο της **καταπολέμησης του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο**, η ετήσια επέτειος της **πρωτοβουλίας *No More Ransom*** στις 25 Ιουλίου 2017 σηματοδότησε την περαιτέρω διεύρυνσή της με νέους εταίρους, εργαλεία και γλώσσες⁵⁸. Η πρωτοβουλία *No More Ransom* είναι μια δημόσια-ιδιωτική πρωτοβουλία που θεσπίστηκε το 2016 με στόχο την καταπολέμηση της χρήσης λογισμικού εκβίασης (ransomware), και στηρίζεται από την Ευρώπη. Συνδράμει θύματα λογισμικού εκβίασης, παρέχοντας περισσότερα από 50 διαφορετικά εργαλεία αποκρυπτοθέτησης στη διαδικτυακή της πύλη η οποία επί του παρόντος διατίθεται σε 26 διαφορετικές γλώσσες. Αυτό έχει οδηγήσει σε περισσότερες από 28 000 επιτυχημένες αποκρυπτοθετήσεις από την έναρξη λειτουργίας της, στερώντας από τους εγκληματίες του κυβερνοχώρου περίπου 8 εκατομμύρια EUR σε λύτρα. Η πρωτοβουλία παρέχει ένα καινοτόμο μοντέλο συνεργασίας με τη χρήση αποτελεσματικής και συγκεκριμένης σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο. Η πρωτοβουλία έχει αναπτυχθεί σε περισσότερους από 100 εταίρους, συμπεριλαμβανομένων επτά συνδεδεμένων εταίρων και 98 εταίρων στήριξης (34 υπηρεσίες επιβολής του νόμου και 64 οργανισμοί από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα).

Μήνες διεθνούς προετοιμασίας και συντονισμού οδήγησαν στην επιτυχημένη **κατάργηση δύο εκ των μεγαλύτερων εγκληματικών αγορών του σκοτεινού ιστού, της *AlphaBay* και της *Hansa***⁵⁹. Το γεγονός αυτό αναμένεται να δρομολογήσει εκατοντάδες νέες έρευνες στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο δύο σημαντικών επιχειρήσεων επιβολής του νόμου υπό την ηγεσία του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών των ΗΠΑ, της Υπηρεσίας Επιβολής της Νομοθεσίας κατά των Ναρκωτικών των ΗΠΑ και της Ολλανδικής Εθνικής Αστυνομίας, με την υποστήριξη της Ευρώπης, έκλεισαν οι υποδομές μιας παράνομης εγκληματικής οικονομίας που ήταν υπεύθυνη για τη διακίνηση περισσότερων από 350 000 παράνομων εμπορευμάτων, συμπεριλαμβανομένων ναρκωτικών, πυροβόλων όπλων και κακόβουλου λογισμικού εγκληματικότητας στον κυβερνοχώρο. Η συντονισμένη δράση για την επιβολή της νομοθεσίας στην ΕΕ και τις ΗΠΑ αποτελεί μια από τις πλέον εξελιγμένες επιχειρήσεις καταστολής που έχει παρατηρηθεί στον τομέα της καταπολέμησης εγκληματικών δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο.

3. Εξωτερική διάσταση

Στις 26 Ιουλίου 2017, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε γνωμοδότηση σχετικά με τη συμβατότητα της **συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και του Καναδά σχετικά με τη διαβίβαση και την επεξεργασία των δεδομένων που προέρχονται από τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών (PNR)** με τις Συνθήκες.⁶⁰ Σύμφωνα με την απάντηση που δόθηκε από το Δικαστήριο στην αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η σχεδιαζόμενη συμφωνία δεν μπορεί να συναφθεί υπό την παρούσα μορφή της, διότι πλείονες διατάξεις της δεν είναι συμβατές με τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει η ΕΕ, ιδίως με το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και σεβασμού της ιδιωτικής ζωής. Μολονότι το Δικαστήριο επισήμανε ότι η διαβίβαση των δεδομένων PNR από την ΕΕ στον

⁵⁸ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/over-28-000-devices-decrypted-and-100-global-partners-%E2%80%93-no-more-ransom-celebrates-its-first-year>.

⁵⁹ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/massive-blow-to-criminal-dark-web-activities-after-globally-coordinated-operation>.

⁶⁰ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-07/cp170084e1.pdf>.

Καναδά και η επέμβαση που συνεπάγεται στα εν λόγω θεμελιώδη δικαιώματα δικαιολογούνται από την προστασία της δημόσιας ασφάλειας στο πλαίσιο της καταπολέμησης των τρομοκρατικών αξιόποινων πράξεων και των σοβαρών μορφών διεθνικού εγκλήματος, εκτίμησε ότι πλείονες διατάξεις της σχεδιαζόμενης συμφωνίας δεν περιορίζονται στο απολύτως αναγκαίο και δεν προβλέπουν σαφείς και επαρκώς ακριβείς κανόνες.

Δεδομένου ότι η χρήση των δεδομένων PNR αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του σοβαρού διεθνικού εγκλήματος, η Επιτροπή θα λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει τη συνέχιση της διαβίβασης των δεδομένων PNR με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, σύμφωνα με τη γνωμοδότηση του Δικαστηρίου. Η Επιτροπή ολοκληρώνει την ανάλυση της γνωμοδότησης του Δικαστηρίου και σύντομα θα ζητήσει από το Συμβούλιο εντολή για την έναρξη συνομιλιών με τον Καναδά για την αναθεώρηση της υφιστάμενης συμφωνίας προκειμένου να ευθυγραμμιστεί το συντομότερο δυνατόν με τις απαιτήσεις που ορίζονται στη γνωμοδότηση του Δικαστηρίου.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η παρούσα έκθεση καταγράφει την πρόοδο που σημειώθηκε στην οικοδόμηση της Ένωσης Ασφάλειας το τελευταίο έτος. Αποτυπώνει τον τρόπο εφαρμογής όλων των συνδεδεμένων με την ασφάλεια προτεραιοτήτων που καθορίστηκαν στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2016 και στο πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής για το 2017. Οι εργασίες αυτές αποτελούν τη βάση για περαιτέρω συντονισμένη δράση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά το προσεχές έτος προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι υφιστάμενες απειλές και προκλήσεις για την ασφάλεια, σύμφωνα με τις προτεραιότητες που θα τεθούν στην ομιλία για την κατάσταση της Ένωσης 2017.

Η επόμενη έκθεση προόδου για την Ένωση Ασφάλειας θα υποβληθεί τον Οκτώβριο του 2017.